కథానిక:

దయ్యాల వేద ఘోష

శ్రీ తెన్నేటి సూరి

సముద్రతీరం: శిథిలమైపోతున్న వో ముసలి పట్నం. మూడునాలుగు దినాలుగా, ఆహో రాత్రులూ మేఘాలు క్రమ్మేసేసి, ముసురుపట్టి, ఆ పట్నం చీకటిపడిపోయింది. వర్షం దెబ్బ కొంచెం తెరిపిచ్చినా, ఈదురుగాలి తగ్గనేలేదు. బుగిలిపోయిన ఆ కొయ్య మేడల్నీ, పాకడుబట్టి, రావిచెట్లు మొల్చి, నోళ్లు తెరుచుకొని, యాలిగిలబడిపోతున్న ఆ పచ్చి యిటుకల ప్రహరీ గోడల్నీ, ఊడ్చింది. ఇంకా ఊపుతూనే వుంది.

అర్ధరాత్రి: రోడ్డుప్రక్కనున్న లాంతరు స్తంభం మీద, మిణుకు మిణుకుమంటూ, దీపం వెలుగుతోంది. చుట్టూవున్న నాలుగద్దాలూ వానకి తడిసి కావురేసిపోయున్నాయ్. కాని, కష్ట పరంపరల్లో, తడిసి ముప్పందమై తడబడిపోతున్నా లెక్కచేయక, తన విజ్ఞానజ్యోతితో, జయస్తంభంలా జీవితపథాన స్థైర్యంతో నిలిచి వెలుగుతున్న తేజశ్శాలి ఆ లాంతరు స్తంభం. అచేతనమైన ఆ లాంతరు స్తంభానికున్నంత మాత్రం స్థైర్యం ఆ మానవుడికి ఎందుకు లేకపోవాలి?—

లాంతరు స్తంభానికి ప్రక్కగా నడిచిపోతన్నాడు. రోడ్డమీద యే చెత్త కనపించితే, యే చెదారం కనపించితే యే గుడ్డపేలిక కనపించితే, యే చింకిగోనె ముక్క కనపించితే, దానల్లా జీబులు జీబులుగా నెత్తిచుట్టూ, మెడచుట్టూ, మొలచుట్టూ, కాళ్లచుట్టూ యేదో విధంగా చుట్టబెట్టుకుని, ఊరిబయటి గంగానమ్మ గుడివేపుకు గజటుగా నడిచిపోతున్నాడు.

తనదేహంమీద వున్న పదార్థాల్లో ఏదీ తనది కాదు తనదన్నది ఈ ప్రపంచంలో యేదీ లేదు. అవన్నీ ఇతరులు పనికిరాక వీధిలోకి ఊడ్చి పారవేసిన బాపతు. వీధిలో చెత్తంతా తన్ని ఆపాద మస్తకం ఆవరించుకుంది. ఈ మహాగోళంమీద తనదనేది యేమీలేదు. వస్తువుల మాట అలా వుంచండి—తన మనస్సులోవున్న భావాలే తనవి కావు. అవన్నీకూడా ఇతరులు తమకు పనికిరాక బయట పారేసిన బాపతే. తనకు స్వంతమైన మనేది ఒకటీ లేదు తన కసలు మనస్సే లేదూ! నామతః వున్నా, దానికి చైతన్యం పోయి పనిచెయ్యటం మానేసింది తనకు తనుగా ఏదీ ఆలోచించుకోలేదు. తనకు తనుగా ప్రకాశించలేదు. ఏ క్షణం ఏ ధనికుడి కారు హారన్ యెటు తప్పుకోమని గర్జిస్తే అటు తప్పుకోటం, యే యెర్రటోపీ యెటు తప్పుకోమని గదిమితే అటు పెడగా తిరిగిపోవటం. ఈ ప్రపంచంలో ఏక్షణం యే ప్రభంజనం యెటువీస్తే, రోడ్డుమీది ఆ గడ్డిపోచలోపాటు తనూ అటు కొట్టుకుపోతుంది. లేదా, వాటితోపాటు చుట్టబట్టుకుని, యే మురిక్కాలవ తూముకో అడ్డంపడి కుళ్లిపోతూ వుంటుంది.

అసలు ఈ గుడ్డపేలికలన్నీ, ఈ చెత్తంతా, రోడ్డమీద యెందుకు పారేస్తారో? పాపం వాళ్లంతా చాలా పుణ్యాత్ములు! తనకి చలేస్తుందని, ఈ గుడ్డపేలికల్లో, ఈ చెత్తలో తను ఒళ్లు దాచుకోటానికి దయదల్చి బయట పారేసుంటారు. అందుకేగా మహారాజులు ఎంగిలాకుల్లో పులుసుముక్కలూ అవీ వొదిలి పెడుతూవుంటారు,—తన కాకలౌతం దనేగా!

తన కాకలైతే వాళ్లకేం? తనకి చలేస్తే వాళ్లకేం?—ఇదంతా వాళ్లకేం పట్టిందబ్బా? పాపం వాళ్లంతా చాలా దయగలవాళ్లైవుండలి—ఛా!— దయేమిటి? దయ—మట్టి!—మొన్న డబ్బుకోసం తమ్ముణ్ణి కూనీచేయించాడే! వాడి మేడమీద కిటికీలోనుంచి వద్దదేగా ఈ పేలిక! ఎన్నిముళ్లు వేసినా యీ గుడ్డపేలికలో దయనేది వుంటానికి, వీలు లేనే లేదు. దీనికి అక్కడక్కడ ఆ యెర్రటి రక్తపు మరకలు తప్ప మరేమీ లేదు. మరెందుకు పారేసినట్టు?—

ఓహో! అదా! తనకి మరీ చలేస్తే, మరీ ఆకలేస్తే, అమాంతం వాడింటో జొరబడిపోయి, వాడు వొండుకున్న కూడంతా తినేసేసి, వాణ్ణీ వాడి పెళ్లాన్నీ బయటికి తరిమేసేసి, పోయి వాడి పందిరిపట్టె మంచం మీద తను పడుకుంటాడని వాడి భయం. ఆ భయం మాత్రం వాడికెందుకుండాలి? దబ్బిడ్చి పోలీసుల్ని కాపలాపెట్టుకోనే పెట్టుకున్నాడుగా? ఒకవేళ పోలీసు లంటే కూడా వాడికి అనుమానం పుట్టుకొస్తోందేమో!

II

అసలీ గంగానమ్మగుళ్లో ఇంకెవరూ లేరుగా; పోనీ, యీ చెత్తా చెదారం అంతా వూడదీసి అవతల పారేసేస్తే. మొండిమొలతో వుంటే మాత్రం తన్నెవరు చూస్తారు ఆ చీకట్లో.

'చత్! పీడా విరగడైపోయింది. ప్రాణం హాయిగా ఉంది. చెత్తా చెదారం అంతా ఒక్కసారి వొదిలిపోయి, ప్రాణం చిక్కుదీసుకున్నట్టుగా వుంది. ఎంత స్వేచ్ఛగావుందీ!....అరె....కొంచెం....చలి చలిగా వున్నట్టుందే! తలుపులు ఊతకలెత్తేసి గర్భగుళ్లో దూరేసే హాయిగా వుంటుంది:

'ఓసీ! ఇన్నాళ్లూ నేనిలా ఈ చీకట్లో వస్తుంటే. నవ్వు లోపల ఆముదందీప మొకటి బెట్టుకుని వెలుగుతున్నావన్నమాట!....మొగమండా వాణ్ణి నేనిలా దిసమొలతో నంచుంటే, యేపిటే ఇంతింత దయ్యపుకళ్లు బెట్టుకొని నావంక అలా చూసి కులుకుతున్నావూ?....నీ కర్మ....నీ కు మొగుడూ లేడు, నాకు పెళ్లామూ లేదు, ఈ గబ్బిలాల బిలంలో రాత్రిళ్లు నీకు నేనూ, నాకు నవ్వూ. మన

గతింతే! మవ్వో రాతిముహం. నేనో రప్పముండా కొడుకూ,....ఆ వుత్తరీయం విప్పి ఇలా తగలెయ్! ....ఆఁ! రాతికి నీకు సిగ్గేమిటి?—

'ఈ ఉత్తరీయం చుట్టుకుంటే ఎంత వెచ్చగా వుందీ! ఈ కాస్త వేడికే హాయిగా గుండెల్లోకి ప్రాణాలెవా జేరుకుంటున్నయ్! వొంట్లో గడ్డకట్టుకుపోయిన రక్తంకూడా కరిగి వెచ్చబడుతోందే! బ్రతగ్గలిగితే హాయిగానే వుండేటట్టుంది!

'ఈ మేదరపెట్టెలో ఇంకా యేమేమున్నాయో? ....ఇంకేం!....ఇందులో ఇంకా రెండుత్తరీయాలున్నాయ్! సరే పైమీది కొకటీ, నెత్తిమీద కొకటీ. అరే! ఈ కత్తేమిటి!—వేటల్నవరికేందుకుగావన్ను, సరే. ఇది మనదగ్గిర వుంటం యెందుకేనా మంచిది.

'కాయకష్టంచేసి బ్రతకాలని యెంతప్రయత్నించినా బ్రతుకు తెరువులేకుండా చేశారు. ఎంత కష్టించి చదువుకున్నాను. ప్రయోజన మేమిటి? వాళ్ళ చుట్టాలేమిటో, వాళ బంధువులేమిటో—ఈ దేశాన్ని పంగతి వాళ్లకేం బట్టింది? పైగా వో చెంప నేను దొక్కలు మాడి చస్తుంటే, వాళ్లంతా వో ప్రక్క కొల్లగొట్టుకు తింటూనే, నాకు—నీతి, సత్యం, దర్మం, అహింసా, దొంగతనం మహాపాపం,— అంటూ, ఈ చెత్తా చెదారం, నాతలచుట్టూ చుట్టి నాకు పిచ్చెక్కించారు. ఈ రాత్రితో ఆ కచటి అంతా దులిపి వొదిలించేసుకున్నాను. ఆ దిక్కుమాలిన ముళ్ల కిరీటం వొదిలిపోయింది. నా తల్లో నా స్వబుద్ధీ, స్వలోకం—చేతిలో ఈ బాకూ—నామార్గం, ఇప్పుడు ఎలెక్ట్రిక్ దీపాలువేసిన రాజబాటలా ఎంత దివ్యంగా కనుపిస్తోందీ!'

III

"అమ్మో! యెవరు నవ్వూ ఇక్కడికెట్టా వొచ్చావ్?—బ్రహ్మరాక్షసిలా చేతిలో ఆ కత్తేమిటి?"

"నోరెత్తితే కూనీ చేసేస్తాను; బయల్దేరు; నాకు ఆడది కావాలి; నువ్వు అందంగా వున్నావ్"—

"అమ్మో! నే రాను."

"రాకపోతే చస్తావ్; అవతల గదిలో వాడు తాగి తసమిసలాడుతుంటే పీక నులిపి కూనీ చేసేశాను."

"ఆఁ!...."

"ఇనప్పెట్టె తీసి, ఉన్నదీ మన్నదీ పంగళం చేసుకు పోతున్నాను. ఇదుగో మూట, చూశావా?— నువ్విక్కడున్నావా ఈ కూనీకేసు నీ పీకె మీదికొచ్చేస్తుంది. పద! ముందు కిదులు. అనవసరంగా ఎందుకు ప్రాణాలు తీసేసుకుంటావ్?"—

"చంపుతావేమో?"

"పిచ్చా?—నాకు ఆడది కావాలని చెప్పటం లేదూ?"—

"ఎలా...పారిపోయేదీ!"

"చెపుతాగా—బయల్దేరు"

"ఒళ్లు తెలియకుండా తాగాను....లేస్తే....తూలిపడిపోతానేమో?"

"రెక్క బట్టుకుంటాను! నెమ్మదిగా లేచిరా."

"ప్రొద్దున్నే, ఈ కూనీకేసు ఎవరికి తియ్యరూ? పోలీసులు మన్ని పసిగడతారేమో?—ఎక్కడికి పారిపోదాం?—"

"ప్రొద్దున్నేవచ్చి డాక్టరు పరీక్షచేసి 'తెగదాగి చచ్చాడ'ని సర్టిఫై చేసాడు. వీడి పెళ్ళాం ఊరిమీద తిరిగి తెల్లారు యూముకు కొంపకి జేరుకుని, ఆ శవంతా అది చూసుకుంటుంది—దాని నెత్తిమీదికి రాకుండా కోటీశ్వరుడి పెళ్లాన్ని కోర్టు కీడుస్తారా పోలీసులు? ఆ బెంగ నీకెందుకు; పద."

IV

"ఇంకలోకే మళ్లా పేరెందుకు మార్చుకున్నారూ?"

"ఊరో?"

"ఊరు మారాలి సొచ్చిందిగా."

"ఊరుమారాలి సొస్తే, పేరు, మారాల్సిరాదూ? ఒకొక్క ఊరితో మన జీవితంలో ఒకొక్క మార్పు: ఒకొక్కకళేబరం వనం పై కెక్కటానికి ఒకొక్క నిచ్చెనపెట్టు, ఒకొక్క హత్యతో ఒకొక్క ఊరు, ఒకొక్కపేరూ మార్పు; నా అసలు పేరేమిటో కూడా నాకిప్పుడు జ్ఞాపకం లేకుండా పోయింది! దాన్ని నే నెప్పుడూ ఉపయోగించుకోనే లేదు!"

"మీ చరిత్ర తలుచుకుంటుంటే నా ఒళ్లు జలదరిస్తోంది; ఎన్ని దురాగతాలు! అమ్మయ్యో! ఒక్కసారి వెనక్కుతిరిగి చూసుకోండి"

"వెనక్కు తిరిగి చూడకు, మనకి మనమే దయ్యాల్లా, పిశాచాల్లా, బ్రహ్మరాక్షసుల్లా కనపించి, గుండె పగిలి చచి పోతాం, ఎప్పటి కప్పుడు తాన్ని నరికేసుకుని, నీ స్మృతి పథంనుంచి, కిటికీలోనుంచి విసిరి ఋచ్చుకుని బయటికి అజ్ఞాతపథంలోకి, అంధకారంలోకి దూరంగా గిరవాటేసేస్తూ వుండు. సాచెయ్యి బలగా ట్టుకుని, ధైర్యంగా ముందుకు అడుగులెయ్! వెలుగులోకి భవిష్యత్తులోకిపదు. పిరికితనం మానెయ్!"

"పోనీ; ఇప్పణ్ణుంచైనా, మన మీ హింసాకాండ మానేసేసి, హాయిగా బ్రతగ్గూడదూ? మనకి కావలసినంత వుందిగా. మీ గడ్డం బుచ్చుకు బ్రతిమిలాడతాను—మనస్సుకు శాంతి చేకూర్చుకోండి! కారుణ్యం వహించండి."

"హహహ!! కారుణ్యం—నాకేం కారుణ్యం నేనో పెద్దపులినైపోయాను. కులటా! నీ కేవన్నా తల కొవ్వెక్కిందా?"—

"ఎందుకూ అంత కోప మొచ్చిందీ? .... నేనేమన్నాననీ!... తెలియకేవో పొరపాట్న అన్నాను! క్షమించండి"

"ఉద్రేకంలో యేదో తొందరపడ్డట్టున్నాను రేవతీ! మరేమనుకోకు ఈపిశాచ వంశంమీద నా కున్న మంట నీ కర్థంగాదు. ఈ హింసాకాండ నేను మానుకోలేను. ఆసాంతం యీ చిత్రవధలు ఇలా జరిగి పోతూ వుండవలసిందే... రేవతీ! నాపి కిరాతకంటున్నావు గాని, ఈ కిరాతాలు చేతగాక మొదట్లో నే నెంత నరక మనుభవించానో నీ కేమన్నా తెలుసా?"—

"పట్టు బడతారేమో ననే భయం కొద్దీ అలా అన్నాను."

"పట్టుబడితే పది వేలు పారేస్తాను ఇప్పుడు నాకేం లెక్క! కూనీ చేస్తే మాత్రం బ్యాంకర్ మోహన్‌రావును ఒక సామాన్య హంతకుడుగా నిఘా వెయ్యటమే? గుండె చెంపా?—

"అయితే ఈ మేడెవరది?"

"ఎవరిదేవిటి? మొన్నే—కొన్నాను"

"అమ్మో! ఇంత మేడా, కొనెయ్యడమే!—ఎంత కెట్టే?"—

"ఆఁ! యెంత ఓ లక్ష"

"లక్ష రూపాయిలే! మనిద్దరికీ ఇంత మేడెందుకూ?"

"వ్యాపారా లన్నిటికీ ఆఫీసులు కావొద్దూ?"

"ఏం వ్యాపారాలూ?"—

"ఒక టేమిటి? తెల్లారే టప్పటికి చూడరాదూ, ఎన్ని బోర్డులు వెలుస్తాయో!"

"మీ రేం మనుష్యులండీ!"

"గడచిన చరిత్ర మరిచేసి, రాణీలా హాయిగా బ్రతుకు; కొంప తీసె నౌకర్లతో నోరు జారావా..."

"అమ్మో! ఇంకేమన్నా వుందా!"

"ఆఁ! జాగ్రత్త!"

"అది సరేగానీ, నాలుగు దిన పత్రికలు, నాలుగు భాషల్లో, ఒక్కసారి తీసుకొస్తున్నారని, నౌకర్లంతా అనుకుంటున్నా రేమిటి?"

"అవును—"

"అయ్యో బాబోయ్! ఎందుకీ హైరానంతా?"

"నాకేం హైరాను; హైరాను పడేవాళ్లు డబ్బుచ్చుకు కూలి చేసే ఎడిటర్లూ, ప్రెస్ పనివాళ్లూ. నాకు హైరానేమిటి నీ ముఖం?"

"అసలెందుకీ హంగామా అంతా?"

"వచ్చే సంవత్సరం ఈ రాష్ట్రానికి ప్రధాని కాబోతున్నాను"

"అయ్యో బాబోయ్! అయి?"

"శాసనాలు చేస్తాను—ధర్మ శాసనాలు—తెలిసిందా?"

"ఏమిటీ! మీరా! న్యాయ శాసనాలు చెయ్యటమా!"

"ఆఁ! నేనే—ఇంకా చిన్న పిల్లలు చదువుకునే బళ్లల్లో నేనూ కొన్ని దొంగ రాతలు గోడలమీద వ్రాయిస్తాను."

"ఏమని?"

"సత్యం వద; ధర్మం చర, అహింసా పరమో ధర్మః; దొంగతనము చేయరాదు; జీవహింస చేయరాదు; దేవుని యందు భక్తి వుంచు,— ఏం? చాలా, ఇంకా చెప్పాలా?"

"చప్పండి; ఇంకా వచ్చి ఆగటమెందుకు?"

"వ్యభిచారము మహాపాపము."

"ఎందుకిదంతా?"

"తెల్లవాళ్ల జాతిలోకి నేను జేరుకున్నాను—వచ్చే జాతినంతా పట్టి నాయనమ్మ గొర్రెల మందక్రింద తయారు చేస్తేగాని, ఇష్టం వచ్చినట్టు పీక్కుతింటానికి వీలుండదు."

"దయ్యాలు వేదాలు వల్లించినట్టుగా వుంది. ఇదంతా!"

తాత్కాలిక గవర్నరుజనరల్ సి. రాజగోపాలాచారి, సర్దార్ వల్లభాయిపటేల్, శ్రీమతి మనిబేన్ పటేలు మొదలైనవారితో పాలం విమానాశ్రయ వద్దనున్నప్పుడు తీసిన చిత్రం.